

A Kemeneshát kincsei
Buszkirándulás 2018. május 19.
Részt vett 33 fő

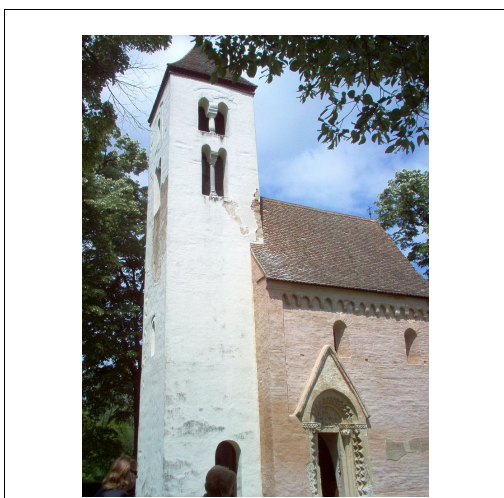
A mai napon a Rába folyó jobb partját övező tájegységet, vagyis a Kemeneshátat vettük célba. Délelőtt túlhaladtunk a területen és átléptük a Rábát, ekkor az Alpokalja, ezen belül is a Vas-Soproni síkság területén jártunk. Annak egyik kistája a Szombathely kistérségnek helyt adó Gyöngyös-sík. Itt meglátogattuk a Kámoni Arborétumot és Csempezkopácson a román kori Szent Mihály templomot. Délután eljutottunk a Felső-Kemeneshát gazdasági, kulturális, és történelmi központjába Vasvárra, majd a Vasi-hegyhát és a Kemenesalja találkozásánál fekvő Szajki-tavakhoz.

Ahogy szoktuk, buszunk reggel 7 órakor indult a Széna térről. Első állomásunk **Szombathely Kámoni Arborétum** volt. Az 1860-as években a Gyöngyös-patak mentén húzódó négyhektáros tocsogós részt, láprét, égerlapos foltok, és kőris-tölgy ligeterdő borította. A terület birtokosa, Sághy Mihály kezdte meg a terület kialakítását, az első fákat az Öregparkban a korábbi kiskastély köré ő ültette. Fia Saághy István az 1890-es évek elejétől több mint 50 évig alakította szenvedéllyel és nagy tudással arborétumát. A növényeket maga szerezte be, nevelte, vetette, oltotta, dugványozta üvegházában és csemetekertjében. Rendszeres kapcsolatban volt a szomszédos arborétumok (Jeli, Szeleste) megálmódóival, és neves botanikusokkal; tapasztalatok mellett növényeket is cseréltek. Az 1930-as évekig több mint ötszáz fásszárút telepített az arborétumba, amelynek közel a fele örökzöld volt. Ezt követően - romló egészségi állapota okán - többször felajánlotta az államnak jelképes összegért, de nem sikerült gondos kezekre bíznia a gyűjteményt. A II. világháború alatt az egész Saághy család külföldre távozott, Saághy István 1945-ben meghalt. A gazdátlan kert jelentős értékei váltak hamuvá a fázó lakosság illetve a katonaság kályháiban. A második világháború alatt a park területén katonai tábor állt. Az 1950-es évekre – amikor az arborétumot az Erdészeti Tudományos Intézet ismét fejleszteni kezdte – a park kétharmada kipusztult. A tervszerű fejlesztés eredményeként a park mára visszanyerte eredeti értékeit. Területe ma 27 hektár, amelyen mintegy 3200 fa- és cserjefaj/fajta él.

Az arborétum bejárásához Szijjártó József volt segítségünkre szakvezetéssel. Bejártuk az Öregparkot, ahol kívülről megnézhattük a helyreállított Saághy kastélyt és a tavat, majd elhaladtunk gyűjtemény kiemelt egységei - a korábbi fenyőnemesítési és -magtermesztési kutatásokhoz kapcsolódó fenyőültetvények mellett, megcsodáltuk a Keleti-kertet, a kis vizesést és a mindenhol fel-feltűnő virágzó rododendronokat, közben sok érdekességet hallottunk a kertről és a növényekről.

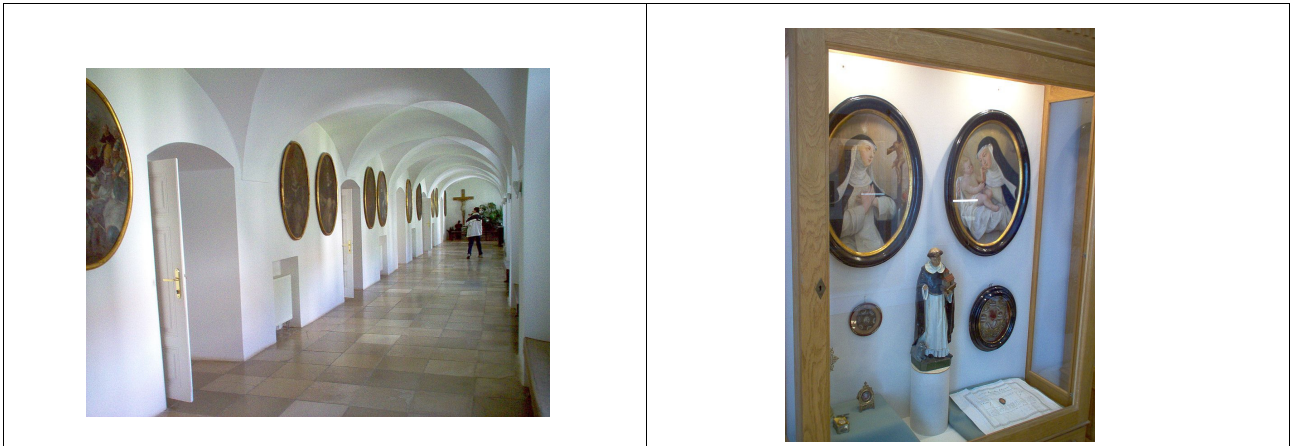


A sok-sok zöldből Szombathely kistérség felé indultunk. Először **Csempeszkopácson** néztünk meg egy igazi kis gyöngyszemet, a Szent Mihály arkangyal tiszteletére szentelt román stílusú templomot. Annyira kicsi, hogy mi 33-an épphogy le tudunk ülni a padokba. A vizesárokkaal körülvevett mesterséges dombon álló kis templom a művészettörténelmi publikációk szerint a XIII.században épülhetett. A 2002-es falkutatás és rekonstrukció eredményei szerint mai formáját – a bélietes kapuval és ikerablakokkal díszített harangtoronnyal - biztosan akkor nyerte el. A szentély és a hajóbelső terében látható falképek, festéstöredékek nyolc festési periódust mutatnak be. Látható bent egy nagyon szép Sarlós Madonna szobor is. A templomról, a falképekről, a szoborról és Dorffmaister István Szentháromság képének eltűnéséről és megkerüléséről Cziráki István szíves ismertetéséből tudunk meg rengeteg információt.



A faluból a Rába balpartján maradvá, annak vonalát követve Rum, Zsennye és a Püspokmolnári mellett fekvő Farkincás-tó érintésével jutottunk el a rábahidvégi átkelőig. **Vasvár** felé vettük az irányt, ahol Magyarország legrégebbi, ma is álló domonkos kolostorában három kiállítást készültünk megnézni: "Kapuk a múltba" mely Vas vármegye középkorát mutatja be, a Domonkos Rendtörténelmi Gyűjtemény a kolostori hangulatot idézi fel és egy modern kiállítás a fiatalon elhunyt szobrászművész Török Richárd emlékét idézi fel. A kiállításokat a múzeum nagyon kedves fiatal munkatársának vezetésével jártuk végig. Megtudtuk többek között, hogy Vas megye és Vasvár a nevében őrzi múltját: a környéken elterülő gyepvasérc-lelőhelyekről egykor kitermelt vasérc feldolgozása helyben történt, Vasvár a rómaiakori Castrum Ferreum szó szerinti fordítása.

Az egyik teremben megtekinthettük a Vasvári Sánc rekonstrukcióját, egykori fegyverek és páncélok korhű másolatait, egy másik teremben látványos freskók alatt és használati tárgyak között élhettük át a középkor hangulatát. A domonkos rendről szóló termekben megtuduk, hogy a domonkos rend magyarországi provinciájának (Provincia Hungariae) alapjait a hagyomány szerint Magyarországi Pál (Paulus Hungarus), a bolognai egyetem tanára, Szent Domonkos munkatársa vetette meg 1221-ben. A renddel kapcsolatban eszünkbe kell jusson Julianus barát és Szent Margit, IV. Béla lánya. Megtudtuk azt is, hogy azzal, hogy a török csapatok állandó zaklatásai miatt a domonkos szerzetesek elhagyták Vasvárt, és így az addig a káptalanban működő hiteleshelyet az országgyűlés rendelete átköltöztette Szombathelyre Vasvár tulajdonképpen megszűnt megyeszékhely lenni, ezt a pozíciót akkor Szombathely vette át és a szintén római alapokon nyugvó, nagymúltú település őrzi a mai napig.



A kiállítások megtekintése után körbejártuk a kolostor épületét kívülről is, benéztünk a templomba, megnéztük a kolostor melletti sikátorban 2011-ben felavatott kovácsoltvas domborművek sorát, melyek a város újszülöttjeit köszöntik, a rózsafákon minden kis jövevényt egy-egy szív jelképez. Elmentünk még a Békeházhoz, mely nevében a török felett 1664. augusztusában aratott győzelem után aláírt Vasvári Békét őrzi – bár az épület maga jóval később épült és a tényt megerősíti a békemegállapodást tartalmazó irat is "*Kelt a török táborban, Vasvár falu mellett 1664. augusztus 10-én.*" Az irat másolata megtekinthető a Békeház vagy Tretter-ház pincéjében (ez utóbbi nevét az egykori tulajdonosairól Tretter Győző jegyzőről illetve dr. Tretter László a "szegények orvosa"-ról, kapta).

Hazafelé úton még bekanyarodtunk a Hossúpereszteg mellett 1931-ben a környékbeli birtokosok (gróf Endrődy Sándor és Zierer Antal) ötlete alapján a Csörgető-ér felduzzasztásával létre hozott 11 tóból álló tórendszer, a **Szajki-tavak** 6. számú tavához, ahol a strand található. Itt pihentünk kicsit, majd egy sok élményt adó, szép napot a hátunk mögött hagyva, egyúttal megállapítva, hogy még rengeteg látnivaló van ami miatt érdemes ide visszatérni, haza indultunk.

Ez a szép út a VI. Kerület Terézvárosi Önkormányzat támogatásával valósult meg, amit tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Rimán Erika
idegenvezető, egyesületi tag

*felhasznált források: a települések és a látnivalók ismertetői, honlapok
fényképeket készítette: Rimán Erika és Véső Tamás*